

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม หรือไม่)

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายวันเพ็ญ กรเกษม) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๕๕๓/๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสามหรือไม่

ข้อเท็จจริงเรื่องนี้พนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นโจทก์ฟ้อง นายวันเพ็ญ กรเกษม เป็นจำเลย ฐานกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบทหลายกรรมต่างกัน ข้อหาฆ่าคนตายโดยเจตนา มีอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับใบอนุญาต และพาอาวุธปืนติดตัวไปในหมู่บ้านและทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควร และมีได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรารับคำฟ้องและเริ่มกระบวนการพิจารณาดังแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ต่อมาวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ จำเลยขอเรียกคำให้การทั้งหมดที่เคยให้การไว้กับพนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อใช้เป็นพยานต่อสู้คดี โดยจำเลยขอใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม

การนัดสืบพยานโจทก์ ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โจทก์แถลงเรื่องที่จำเลยขอให้ศาลมีหมายเรียกคำให้การของจำเลย และเอกสารประกอบคำให้การของจำเลย โดยโจทก์แจ้งว่ามีความจำเป็นต้องใช้เอกสารในสำนวนคดีนี้ใช้ซักถามพยานโจทก์ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ให้อำนาจไว้ ส่วนกรณีจำเลยขอใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ซึ่งผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว แม้รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นสิทธิของจำเลย แต่มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่โจทก์เห็นว่าปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ โจทก์จึงไม่สามารถดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ได้

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเหตุผลของโจทก์ที่ไม่ส่งคำให้การของจำเลยและเอกสารประกอบคำให้การตามหมายเรียกของศาล โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เพราะโจทก์จำเป็นต้องใช้เอกสารในสำนวนคดีซักถามพยาน เป็นบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งให้อำนาจศาลเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้วข้อเท็จจริงในขณะที่จำเลยขอคำให้การของจำเลย โจทก์ยังสืบพยานของโจทก์ไม่เสร็จ การอ้างเหตุผลไม่ส่งสำเนาเอกสารคำให้การของจำเลย จึงไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง นอกจากนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม จำเลยมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของตนได้ แต่พนักงานอัยการกลับอ้างเหตุผลว่ายังไม่มีกฎหมายบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ในทางปฏิบัติบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ หากยังไม่มีมาตรการกฎหมายขึ้นใช้บังคับอาจอนุโลมระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อดำเนินการตามบทบัญญัตินั้นๆ ได้ ทั้งนี้ การคัดสำเนาคำให้การของจำเลย และเอกสารประกอบคำให้การของจำเลย จะช่วยให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม”

การนัดสืบพยานโจทก์ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ โจทก์นัดพยานปากแรกเข้าเบิกความ ต่อจากวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ จนจบคำเบิกความ และโจทก์แถลงว่า ยังติดใจสืบพยานโจทก์อีก จำเลยจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว โดยจำเลยได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ขอให้ศาลส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราได้พิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๕๑ วรรคสาม และเหตุผลของพนักงานอัยการที่ไม่ส่งเอกสารให้จำเลย เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ และต้องใช้สำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัย และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราว

การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ มีประเด็นที่ต้องพิจารณาในลำดับแรกคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๔๓ และที่ ๓๔ - ๕๓/๒๕๔๓ ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลซึ่งพิจารณาคดีนั้น จะต้องใช้ในกระบวนการพิจารณาเพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงพออนุมานได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๑ ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิจำเลยในคดีอาญา เพื่อให้การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม และมาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ให้จำเลยมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของตน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว แต่การปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ให้ศาลใช้ดุลพินิจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการวินิจฉัยเมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จึงไม่มีประเด็นที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ที่ให้สิทธิจำเลยขอสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แต่ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ โจทก์จึงมีเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ได้ ซึ่งเหตุผลที่โจทก์อ้างเป็นเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม มิใช่เหตุผลที่เกิดจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายและเหตุผลซึ่งจำเลยเห็นว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนุญ และเหตุผลของโจทก์ที่ไม่ดำเนินการตามที่จำเลยขอแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติของศาลเพื่อใช้สำนวนการสอบสวนของพนักงานอัยการ เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว และเป็นคนละกรณีกับการดำเนินการตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ซึ่งให้สิทธิจำเลยคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ไม่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ